



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Tomášem Švecem, Ph.D., ve věci

žalobkyně: P. T. N., narozená dne X
státní příslušnost X
zastoupená Mgr. Markem Eichlerem, advokátem
se sídlem Nekázanka 888/20, 110 00 Praha

proti
žalované: Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 00 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 11. 2023, č. j. MV-163775-4/SO-2023,
takto:

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 7. 11. 2023, č. j. MV-163775-4/SO-2023, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 10 800 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně Mgr. Marka Eichlera, advokáta se sídlem Nekázanka 888/20, 110 00 Praha.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 7. 11. 2023, č. j. MV-163775-4/SO-2023 (dále jen „**napadené rozhodnutí**“), jímž bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „**správní orgán prvního stupně**“) ze dne 21. 7. 2023, č. j. OAM-10503-15/PP-2022 (dále jen „**prvostupňové rozhodnutí**“).

Výrokem I. prvostupňového rozhodnutí správní orgán prvního stupně zamítl žádost žalobkyně o vydání povolení k přechodnému pobytu z důvodu uvedeného v ustanovení § 87e odst. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o pobytu cizinců**“), neboť žalobkyně není rodinným příslušníkem občana Evropské unie. Výrokem II. stanovil žalobkyni lhůtu k vycestování z území České republiky 30 dnů od právní moci prvostupňového rozhodnutí.

II. Podstatný obsah žaloby

2. Žalobkyně v podané žalobě namítla, že správní orgán postupoval v rozporu s ustanovením § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**správní řád**“), neboť vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Žalovaná se podle ní nedostatečně a nesprávně vyjádřila k neprovedení navrhovaných výsledků. Vzhledem k tomu, že doložila lékařské zprávy o svém stavu, měl být proveden její výslech a výslech její dcery. Při něm se mohli více vyjádřit k závislosti žalobkyně na dceři i k případné nepřiměřenosti zásahu do života žalobkyně a její rodiny.
3. Dále žalobkyně uvedla, že napadené rozhodnutí je v rozporu s Úmluvou o právech dítěte. Ta dle jejího názoru garantuje práva dětí na přítomnost ve státě, ve kterém se legálně zdržují jejich rodiče. V jejím případě je nepodstatné, že dcera je již zletilá, neboť se stále jedná o její dítě. Zamítnutím žádosti dochází k roztržení kompletní rodiny.
4. Následně žalobkyně podotkla, že správní orgán naprosto nedbal své povinnosti zkoumat přiměřenost dopadů rozhodnutí. Ustanovení § 174a zákona o pobytu cizinců podle ní zakotvuje povinnost posuzovat přiměřenost všech rozhodnutí podle zákona o pobytu cizinců. K tomu poukázala též na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2016, č. j. 1 Azs 81/2016-33. Rovněž žalobkyně zmínila, že výčet uvedený v ustanovení § 174a zákona o pobytu cizinců představuje minimální množinu faktorů, které ovlivňují přiměřenost správního rozhodnutí, a správní orgán se tak musí vypořádat se vším uvedeným. Nemůže tedy obstát, pokud provede požadovanou úvahu jen v omezené míře.
5. Taktéž žalobkyně odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2018, č. j. 5 Azs 46/2016-53, a doplnila, že správní orgány byly povinny posuzovat přiměřenost zvláště v případě jejich dětí. Poznamenala, že žije ve společné domácnosti se svojí dcerou, která je občankou České republiky a pečuje o ni, finančně ji zabezpečuje a obstarává vše potřebné. Uvedla také, že je vdovou a je vážně nemocná. Ve své domovské zemi již nic nemá a nemá se ani kam vrátit, neboť její kompletní rodina je na území České republiky. Zamítnutí žádosti pro ni znamená faktické a trvalé odloučení od dcery, která je tímto nucena odcestovat do Vietnamu, aby mohla být se svojí matkou. Je tedy jasně prokázané, že by došlo k nepřiměřenému zásahu, což správní orgány dostatečně neposoudily.
6. Vzhledem k výše uvedenému navrhla žalobkyně zdejšímu soudu, aby napadené rozhodnutí v celém rozsahu zrušil, věc vrátil žalované k dalšímu řízení a uložil jí povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení.

III. Vyjádření žalované

7. Žalovaná ve svém vyjádření předně plně odkázala na odůvodnění napadeného rozhodnutí a zrekapitulovala obsah podané žaloby. Dále konstatovala, že žalobkyni je X let, avšak pouze věk nesvědčí o tom, že není schopna se o sebe postarat. Žádným dokladem neprokázala, že by pobírala důchod a sdílela společnou domácnost s dcerou. Finanční závislost na dceři netvrdila. K předloženému zdravotnímu záznamu se žalovaná vyjádřila tak, že z něj neplyne závěr o závislosti na nutné péči dcery. Tato zpráva podle ní pouze konstatuje diagnózu X a X. Nadto nebyla ani vyhotovena lékařem nebo zdravotnickým zařízením registrovaným v České republice. Zdravotní záznam si žalobkyně také zajistila až po zaslání výzvy správního orgánu prvního stupně.
8. Dále žalovaná podotkla, že žalobkyně nedoložila ani žádné souhrnné lékařské zprávy, ze kterých by vyplývalo, jak je omezena v běžném životě a zda potřebuje péči jiné osoby. Správní orgán prvního stupně ji přitom detailně poučil, jakým způsobem má prokázat splnění podmínek ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců. Poznamenala, že pokud žalobkyně výzvě neporozuměla, mohla se obrátit na kvalifikovanou odbornou pomoc, což také učinila. Přesto však splnění podmínek stanovených v ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců neprokázala. Prokázána nebyla ani závislost na péči v době před bezprostředním příjezdem na území.
9. Následně žalovaná uvedla, že provádění účastnického výsledku a svědecké výpovědi dcery by bylo zcela nadbytečné, neboť výsledkem není v tomto případě co ověřovat ani vyvracet. Výslech podle ní není sám o sobě bez dalšího důkazem, poněvadž se jedná o slovní tvrzení účastníků, které bez dalších podpůrných dokumentů neprokazuje uvedené skutečnosti. Žalobkyně měla možnost doložit dokumenty a výslech by sloužil pro dokreslení a ověření informací z doložených dokladů. Žalobkyně však předložila pouze matriční doklady a zdravotní záznam z Vietnamu. Dále reagovala pouze návrhem na provedení výsledku a jiné dokumenty nepředložila. Takový důkazní stav tak podle názoru žalované neodůvodňuje závěr o tom, že by byla žalobkyně závislá na nutné péči své dcery.
10. Rovněž žalovaná konstatovala, že v době vydání napadeného rozhodnutí bylo dceři žalobkyně X let, avšak Úmluva o právech dítěte se vztahuje pouze na osoby mladší 18 let. K tomu odkázala na čl. 1 Úmluvy o právech dítěte. K namítané nepřiměřenosti pak žalovaná uvedla, že žalobkyně nemůže spoléhat na institut soukromého a rodinného života. V této souvislosti poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2020, č. j. 5 Azs 320/2019-38. Napadeným rozhodnutím nemusí podle žalované dojít automaticky k rozdělení rodiny. Zmínila také, že žalobkyně ani netvrdila žádné bližší okolnosti, proč nelze realizovat rodinný život v zemi jejího původu.
11. Odůvodnění prvostupňového rozhodnutí označila žalovaná za dostačující a zároveň dodala, že v daném případě se nejedná o správní vyhoštění či zrušení pobytového oprávnění, ale o zamítnutí žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu. Je přitom zřejmé, že zdravotní stav žalobkyně není natolik závažný, aby se o sebe nemohla postarat. Uzavřela, že správní orgán prvního stupně jednal v souladu s ustanovením § 3 správního řádu, neboť žalobkyně neprokázala skutečnost, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie ve smyslu ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců. Byly tedy splněny podmínky pro zamítnutí její žádosti.
12. Závěrem svého vyjádření žalovaná uvedla, že z její strany nedošlo k pochybení při aplikaci zákonných ustanovení a neshledala porušení zásad správního řízení. S ohledem

na uvedené skutečnosti proto navrhla zdejšímu soudu, aby podanou žalobu jako nedůvodnou zamítla.

IV. Obsah správního spisu

13. Ze správního spisu zjistil zdejší soud následující skutečnosti podstatné z hlediska předmětu řízení.
14. Žalobkyně podala dne 3. 8. 2022 správnímu orgánu prvního stupně žádost rodinného příslušníka občana EU o vydání povolení k přechodnému pobytu. V ní mimo jiné uvedla, že se považuje za rodinného příslušníka paní T. O. D., nar. X, jejímž je rodičem. Ve správním spisu se pak mimo jiné nacházela fotokopie cestovního pasu paní T. O. D. vydaného Českou republikou, v němž je jako státní občanství uvedeno Česká republika, a také fotokopie rodného listu ze dne 19. 5. 2021, vydaného Úřadem městské části města Brna, Brno-střed, ze kterého se podává, že žalobkyně je matkou paní T. O. D. Dále byl ve správním spisu založen i úředně ověřený překlad úmrtního listu otce paní T. O. D.
15. Správní orgán prvního stupně následně zaslal žalobkyni výzvu ze dne 4. 11. 2022, č. j. MV-193203-1/OAM-2022. Tou ji vyzval k doložení dokladu prokazujícího, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie dle ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců. Mimo jiné uvedl, jakým způsobem může žalobkyně doložit závislost na péči nebo výživě občana Evropské unie. Dodal, že doložené podklady nikterak neprokazují, že je rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Neprokazují totiž, že její zdravotní stav je natolik nepříznivý, že není schopna se sama o sebe postarat bez osobní péče třetí osoby. Podotkl, že závislost na nutné péči nebo neschopnost se o sebe postarat v důsledku vážného zdravotního stavu je nutno prokázat listinnými důkazy, především souhrnnou lékařskou zprávou.
16. Posléze správní orgán prvního stupně vyzval žalobkyni k seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí, k němuž došlo 9. 1. 2023. K podkladům rozhodnutí se žalobkyně vyjádřila podáním ze dne 3. 3. 2023, v němž uvedla, že se považuje za rodinného příslušníka občana Evropské unie dle ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. K tomu odkázala na přiložené dokumenty, které mají svědčit o jejím špatném zdravotním stavu, a podotkla, že jinými listinnými důkazy nelze skutečnost, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie dle ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, doložit. Dále navrhla provedení svého výslechu a výslechu své dcery, neboť je zcela odkázána na péči své dcery, která o ni pečuje, živí ji a taktéž s ní jezdí pravidelně k lékaři. Provedení výslechu považovala za nutné, přičemž podotkla, že zamítnutí žádosti by mělo fatální dopad do jejího soukromého a rodinného života, neboť má na území České republiky vytvořeno kompletní rodinné a soukromé zázemí. K tomuto vyjádření přiložila překlady lékařských záznamů ze zdravotního centra města X včetně výsledků RTG vyšetření a ultrazvukového vyšetření ze dne 7. 2. 2023. Z nich se podává, že žalobkyně trpí X, X a X. Uvedena je také rada, že žalobkyně potřebuje někoho, kdo by ji podpořil při cvičení. Dále přiložila překlady dokladů o zaplacení za lékařská vyšetření.
17. Správní orgán prvního stupně následně vydal prvostupňové rozhodnutí, proti kterému podala žalobkyně odvolání. V něm namítla, že správní orgán prvního stupně nezjistil dostatečně skutkový stav ohledně její závislosti na dceři. Podotkla, že trpí X a X a péči své dcery potřebuje. Bylo tedy na místě, aby byl proveden její výslech a výslech její dcery, kterými by byla nutná péče prokázána. Správní orgán prvního stupně také podle

ní rezignoval na zjišťování skutečností ze své povinnosti, např. provedení pobytové kontroly v místě bydliště. Nutnou péči dle jejího názoru nelze prokázat listinnými důkazy. Dále namítla nezákonnost a nepřezkoumatelnost prvostupňového rozhodnutí v souvislosti s neposouzením přiměřenosti jeho dopadů do soukromého a rodinného života. Podotkla, že na území České republiky pobývá s dcerou, která se o ni stará, a v domovském státě již nic a nikoho nemá. Správní orgán prvního stupně tak byl podle ustanovení § 174a zákona o pobytu cizinců povinen zkoumat přiměřenost dopadů svého rozhodnutí do soukromého a rodinného života, což vůbec neučinil a nezabýval se veškerými hledisky k posouzení této přiměřenosti. O podaném odvolání rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

18. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu dotčeném žalobou, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán podle ustanovení § 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Rozhodoval bez nařízení jednání, neboť žalovaná výslovně s takovým postupem souhlasila a žalobkyně k výzvě a poučení soudu podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. nevyjádřila s takovým projednáním věci nesouhlas. Zdejší soud zároveň za této situace a s ohledem na obsah správního spisu nepovažoval nařízení jednání za nezbytné. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel zejména z následujících ustanovení právních předpisů.
19. Podle ustanovení § 3 správního řádu platí, že *nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*
20. Podle ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců *se rodinným příslušníkem občana Evropské unie pro účely tohoto zákona rozumí jeho potomek nebo předek anebo potomek nebo předek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt.*
21. Podle ustanovení § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců *je rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a doprovází občana Evropské unie na území nebo následuje občana Evropské unie, který na území pobývá, povinen požádat ministerstvo o vydání povolení k přechodnému pobytu, pokud hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce.*
22. Podle ustanovení § 87b odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců *je k žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu žadatel povinen předložit doklad potvrzující, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie.*
23. Podle čl. 1 Úmluvy o právech dítěte (publ. pod č. 104/1991 Sb.) *se pro účely této úmluvy dítětem rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.*

24. Zdejší soud se nejprve zabýval tím, zda byl v projednávané věci ze strany správních orgánů dostatečně zjištěn skutkový stav. Žalobkyně totiž v podané žalobě namítala, že tomu tak nebylo, neboť měl být proveden její výslech a také výslech její dcery. Tuto námitku shledal zdejší soud důvodnou.
25. V tomto ohledu je na místě předeslat, že žalobkyně žádala o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie podle ustanovení § 87b zákona o pobytu cizinců. Považovala se přitom za rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu výše citovaného ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Aby bylo možné považovat cizince za rodinného příslušníka občana Evropské unie podle tohoto ustanovení, je nutné, aby se jednalo o 1) potomka nebo předka anebo potomka nebo předka manžela občana Evropské unie, a 2) byl z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt. Mezi účastníky řízení nebylo sporu o tom, že je žalobkyně předkem (matkou) občanky České republiky paní T. O. D. Sporné však bylo, zda je žalobkyně závislá na výživě nebo jiné nutné péči své dcery.
26. Výkladem pojmu „závislost na výživě nebo na jiné péči“ ve smyslu ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců se již ve své judikatuře zabýval Nejvyšší správní soud. Tento pojem je podle něj třeba vykládat autonomně a vycházet z terminologie Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (viz např. bod 22 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2024, č. j. 1 Azs 160/2023-74). Odkázat lze také na závěry vyjádřené Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 24. 10. 2024, č. j. 2 Azs 268/2023-43. V něm totiž mimo jiné dovodil, že „[p]ojem „závislost na výživě nebo na jiné péči“ je zároveň třeba vykládat s ohledem na pojem „vyživovaná osoba“ užitý ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Soudní dvůr EU vymezil obsah pojmu „vyživovaná osoba“ např. v rozsudku ze dne 16. 1. 2014 ve věci *Flora May Reyes proti Migrationsverket*, C-423/12, tak, že „má-li být možné na potomka občana Unie v přímé linii, který je starší 21 let, nahlížet jako na osobu ‘vyživovanou’ tímto občanem ve smyslu čl. 2 bodu 2 písm. c) směrnice 2004/38, musí být prokázána existence skutečné závislosti (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek *Jia*, bod 42). Tato závislost je výsledkem faktické situace, která se vyznačuje okolností, že materiální podpora rodinného příslušníka je zajištěna občanem Unie, který využil svobody pohybu, nebo jeho manželem či manželkou (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek *Jia*, bod 35). Za účelem určení existence takové závislosti musí hostitelský členský stát posoudit, zda s ohledem na svou hospodářskou a sociální situaci neuspokojuje potomek občana Unie v přímé linii, který je starší 21 let, své základní potřeby.“ Jakkoli se citované rozhodnutí týkalo především „materiální závislosti“, vyřčené závěry jsou plně uplatnitelné také při interpretaci „závislosti na péči“. I zde je nezbytné v každém konkrétním případě posoudit, zdali individuální okolnosti prokazují závislost „vyživované osoby“ na péči osoby, vůči níž se dovolává naplnění podmínek § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Závislost na péči musí dosahovat takové intenzity, že by bez jejího poskytování vyživovaná osoba nebyla schopna uspokojovat své základní potřeby.“

27. Dále je třeba podotknout, že v řízeních zahajovaných na žádost leží primární povinnost aktivně jednat na žadateli. Tento závěr je platný i v případě pobytových věcí cizinců (srov. např. bod 16 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2019, č. j. 8 Azs 249/2018-57). V projednávané věci se jednalo o řízení o žádosti žalobkyně o povolení k přechodnému pobytu. Bylo proto na ní, aby předložila doklady k prokázání své závislosti na výživě nebo jiné péči své dcery a prokázala tedy splnění podmínek ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců (srov. dikci § 87b odst. 3 zákona o pobytu cizinců a také např. bod 18 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2022, č. j. 9 Azs 39/2022-50, nebo bod 24 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2024, č. j. 2 Azs 268/2023-43). Žalobkyně v průběhu správního řízení poukázala na to, že je zcela odkázána na péči své dcery, která o ni pečuje, živí ji a jezdí s ní pravidelně k lékaři. Předložila také již výše zmíněné lékařské záznamy ze zdravotnického zařízení ve Vietnamu a navrhla provedení svého výsledku a také výsledku své dcery.
28. Správní orgány však žalobkyní navrhované výsledky neprovedly a pouze uzavřely, že žalobkyní doložené zdravotní záznamy neprokazují její závislost na péči. Ohledně návrhu na provedení výsledků správní orgán prvního stupně uvedl, že k otázkám závislosti na výživě nebo jiné nutné péči se musí v první řadě vyjádřit odborný lékař, který je schopen objektivně posoudit zdravotní stav žalobkyně. Informace poskytnuté při výsledku podle něj ani nemusí odpovídat skutečnosti. Žalovaná doplnila, že výsledkem není co ověřovat nebo vyvracet. Ten nadto není sám o sobě důkazem o skutečnostech v něm uváděných. S těmito závěry se však nelze ztotožnit. Předně je na místě podotknout, že správní orgány nemohou hodnotit věrohodnost důkazu před jeho samotným provedením. Úvaha o tom, že informace poskytnuté při výsledku nemusí odpovídat skutečnosti, je právě předjímáním toho, zda bude provedený důkaz věrohodný, což není přípustné. Sama o sobě je nesprávná i úvaha, že výslech nemůže být důkazem o tvrzených skutečnostech. Zda byly rozhodné skutečnosti výsledkem prokázány, je možné taktéž hodnotit až po jeho provedení, nikoliv paušálně předtím.
29. Zejména však zdejší soud považuje v souvislosti s neprovedením navrhovaných výsledků za potřebné odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2023, č. j. 5 Azs 349/2020-37, v němž se Nejvyšší správní soud zabýval obdobnou situací jako v projednávané věci. Dovodil, že „*pojem „závislost na výživě či jiné nutné péči“ – jak bylo naznačeno výše – nelze redukovat pouze na otázku zdravotního stavu [...] V určitém rozsahu nepochybně mohou existovat okolnosti relevantní z hlediska pojmu závislost, které nelze doložit listinami, a je tak zapotřebí založit úsudek o nich na základě jiných důkazních prostředků, a to zejm. výsledku cizince či jiných osob v postavení svědka. To znamená, že při výkladu pojmu „doklad“ užitého v ustanovení § 87b odst. 3 písm. b) ZPC není možné omezovat zjišťování a prokazování otázky závislosti na výživě či jiné nutné péči pouze na listinné důkazní prostředky, ale za určitých okolností je nutno připustit i jiné důkazní prostředky. Mezi nimi hraje výslech cizince stěžejní úlohu, což dokládá i jeho speciální úprava v § 169j ZPC.*“
30. Správní orgány tedy byly povinny zjišťovat, zda je žalobkyně závislá na péči dcery, a to nejen na podkladě lékařských zpráv vypovídajících o jejím zdravotním stavu. Stěžovatelka přitom v podstatné míře unesla břemeno tvrzení, když označila osobu, jejímž je rodinným příslušníkem, svůj vztah k ní doložila potřebnými dokumenty, tvrdila svou závislost na této osobě a navrhovala provedení výsledků, a to i s ohledem na

doložené zdravotní záznamy (srov. bod 38 výše citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2023, č. j. 5 Azs 349/2020-37). Tím, že navrhované výsledky správní orgány neprovedly, nedaly žalobkyni vůbec možnost své tvrzení o závislosti na výživě nebo jiné péči podpořit, respektive vysvětlit, jakým způsobem je na své dceři závislá (přestože svou závislost tvrdila konzistentně a provedení výsledků se domáhala). Jak již bylo uvedeno výše, nelze se podle Nejvyššího správního soudu omezovat pouze na listinné důkazní prostředky, ale je nutné připustit i jiné, mezi nimiž hraje výslech cizince stěžejní úlohu. Lze tedy shrnout, že vzhledem k tvrzením žalobkyně měly správní orgány provést k jejímu návrhu výsledky, jimiž by bylo případně blíže zjištěno, zda je či není závislá na své dceři [ve smyslu ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců]. Správní orgány tedy pochybily, když za těchto okolností výslech žalobkyně a její dcery neprovedly (srov. bod 40 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2023, č. j. 5 Azs 349/2020-37). Řízení proto bylo zatíženo vadou spočívající v nedostatečném zjištění skutkového stavu věci [ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.].

31. Co se pak týče námitky týkající se posouzení přiměřenosti dopadů napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života, je i v tomto ohledu možné vyjít ze závěrů vyjádřených Nejvyšším správním soudem v bodech 41 až 43 rozsudku ze dne 24. 2. 2023, č. j. 5 Azs 349/2020-37. I v projednávané věci se totiž do úvah správních orgánů o hodnocení dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života promítá procesní vada spočívající v neprovedení výsledku žalobkyně a její dcery. Podrobnější posouzení otázky této otázky je proto předčasné. Pro úplnost je ovšem na místě podotknout, že hodnocení přiměřenosti v tomto typu řízení je oproti jiným typům pobytového řízení spíše omezené. Míra zásahu je totiž nižší než v případě zrušení pobytu (srov. také např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2022, č. j. 9 Azs 39/2022-50, ze dne 23. 2. 2023, č. j. 2 Azs 3/2022-50, či ze dne 8. 2. 2024, č. j. 1 Azs 160/2023-74). Klíčovou roli hraje posouzení splnění podmínek ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců (tedy zda je možné cizince považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie). Zvážit je tak třeba především otázku závislosti žalobkyně na její dceři.
32. K poukazu žalobkyně na rozpor napadeného rozhodnutí s Úmluvou o právech dítěte pak lze ještě dodat, že za dítě se pro účely této úmluvy považuje podle jejího čl. 1 lidská bytost mladší osmnácti let. Na případ žalobkyně (a její dcery) se tedy čl. 8, 9 a 10 Úmluvy o právech dítěte nepoužije, jelikož ani jedna z nich není mladší osmnácti let (viz např. bod 46 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 11. 2022, č. j. 10 Azs 202/2022-42). Závěrem zdejší soud již pouze poznamenává, že nepovažoval za nutné provádět dokazování dokumenty přiloženými žalobkyní k podané žalobě, neboť ty již byly součástí správního spisu. Správním spisem se přitom nedokazuje (viz např. bod 24 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2023, č. j. 10 As 326/2022-88) a provedení těchto dokumentů k důkazu by proto bylo nadbytečné.

VI. Závěr a náklady řízení

33. Z výše uvedených důvodů tak zdejší soud podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. zrušil napadené rozhodnutí, neboť skutkový stav vyžaduje zásadní doplnění. Věc rovněž vrátil dle ustanovení § 78 odst. 4 s. ř. s. žalované k dalšímu řízení. V dalším řízení bude žalovaná vázána právními názory vyjádřenými v tomto rozsudku (viz ustanovení § 78 odst. 5 s. ř. s.). S ohledem na vše výše uvedené bude nutné především náležitě zjistit

skutkový stav věci a za tímto účelem provést další dokazování, jak bylo rozebráno výše. Na základě takto doplněného skutkového stavu pak bude třeba posoudit, zda bylo prokázáno, že je žalobkyně závislá na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie a splňuje tak podmínky ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Případně se bude třeba zabývat též přiměřeností dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života, a to i s ohledem na nově zjištěné skutečnosti.

34. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků rozhodl zdejší soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, a má proto právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložila proti žalované, jež ve věci úspěch neměla.
35. Náklady řízení žalobkyně tvoří zaplacený soudní poplatek za žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve výši 3 000 Kč a zaplacený soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě ve výši 1 000 Kč. Dále se jedná o náklady na odměnu jejího zástupce za dva úkony právní služby ve výši 6 200 Kč (převzetí a příprava zastoupení a podání žaloby ve věci samé po 3 100 Kč) dle ustanovení § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“) a náhradu hotových výdajů ve výši 600 Kč (za dva úkony právní služby po 300 Kč) dle ustanovení § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Celková výše nákladů řízení žalobkyně tak činí 10 800 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty. Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze, dne 28. listopadu 2024

JUDr. Tomáš Švec, Ph.D.
samosoudce